

UNIVERSITETI I EVROPËS JUGLINDORE
УНИВЕРЗИТЕТ НА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА
SOUTH EAST EUROPEAN UNIVERSITY

Study program **E drejta ndërkombëtare (2012/2013)**

Fakulteti	Drejtësia
Cikli i studimeve	Cikli i dytë (Pasdiplomike)
SETK	120
Titulli	Magjistër i shkencave juridike / Drejtimi: E drejta ndërkombëtare
Numri në arkiv i akreditimit [120]	14-1190/7
Data akreditimit	18.10.2012

Përshkrimi i programit

Programi pasdiplomik *e drejta ndërkombëtare* synon të ofrojë një gamë të moduleve që do ta përfshijnë bazën e të dijeve ndërkombëtare juridike për afrimin drejt profesionet juridike dhe profesionet që lidhen me lëmin e të drejtës ndërkombëtare dhe të sigurojë njohuri të fuqishme, të veçanta dhe sistematike për institucionet dhe konceptonet e së drejtës ndërkombëtare, si dhe mbi gjendjen dhe perspektivën e tyre në rajon dhe botë. Programi pasdiplomik *e drejta ndërkombëtare* synon të ofrojë një gamë të moduleve që do ta përfshijnë bazën e të dijeve ndërkombëtare juridike për afrimin drejt profesionet juridike dhe profesionet që lidhen me lëmin e të drejtës ndërkombëtare dhe të sigurojë njohuri të fuqishme, të veçanta dhe sistematike për institucionet dhe konceptonet e së drejtës ndërkombëtare, si dhe mbi gjendjen dhe perspektivën e tyre në rajon dhe botë.

Karriera

Diploma e Fakultetit juridik njihet nga Oda e avokatëve dhe e noterëve në RM. Titujt profesionalë të avokatëve dhe të noterëve kërkojnë regjistrim formal në këto oda. Diploma e Fakultetit juridik u mundëson studentëve një qasje në organet shtetërore, sidomos në organet gjyqësore si: gjyqësia dhe prokuroritë publike. Fakulteti juridik ka nënshkruar marrëveshje bashkëpunimi me Akademinë për trajnimin e gjykatësve dhe të prokurorëve publikë në RM. Studentëve që do të kenë ambicie të merren me punë hulumtuese shkencore, Fakulteti juridik i UEJL-së, u mundëson vazhdimin e studimeve të ciklit të tretë (studime të doktoratës). Studentët në këtë program, gjithashtu profesionalisht aftësohen edhe për të gjitha profesionet në fushën e diplomacisë, të drejtës diplomatike dhe konsullore, organizatat ndërkombëtare dhe të drejtat e njeriut, institutet e të drejtës ndërkombëtare private si dhe të punojnë në tërë shërbimin diplomatik dhe konsullor të shtetit dhe në tribunalet e të arbitrazhit ndërkombëtar.

Rezultatet e të mësuarit

Njohuritë dhe të kuptuarit

* Ka njohuri solide nga disiplinat nga lëmi i të drejtës ndërkombëtare si dhe të drejtës së organizatave ndërkombëtare, të drejtat e njeriut, të drejtës ndërkombëtare publike, të drejtës ndërkombëtare private, të drejtës ndërkombëtare penale, të drejtës ndërkombëtare ekonomike dhe marrëdhënieve ndërkombëtare.

* Ka njohuri për teknikat dhe metodat e avancuara të hulumtimit në lëmin e së drejtës ndërkombëtare.

Aplikimi i njohurive dhe të kuptuarit

* Është i aftë që të interpretojë teoritë e së drejtës ndërkombëtare dhe rastet relevante nga praktika.

* Zbaton njohuri teorike në situata praktike që paraqiten në lëmin e së drejtës ndërkombëtare si mbrojtja e të drejtave të njeriut, diplomacia dhe zgjidhja e kontesteve dhe kolizionini i ligjeve si dhe negociatat dhe mediacioni.

* Sintetizon njohurinë e fituar dhe i zbaton ato në rrethana konkrete.

Aftësitë për të vlerësuar

*Ka mendim më të zhvilluar kritik përmes metodës së analizës dhe të krahasimit.

* Zhvillon shkathtësi për zgjidhjen e problemeve përmes praktikës së zgjidhjes së rasteve më komplekse nga jurisdiksioni dhe praktika gjyqësore vendore dhe ndërkombëtare.

Aftësitë e komunikimit

*Përdor terminologji adekuate për çështje komplekse dhe specifike në sferën e shkencave juridike-ndërkombëtare.

*Angazhohet aktivisht në argumentimin dhe në debatin shkencor.

* I përdor gjuhët zyrtare të universitetit dhe ka shkathtësi të avancuara të teknologjive të informimit në punën shkencore.

Aftësitë e të mësuarit

*Zhvillon rregullore të punës kërkimore që përdoret në profesionin e tij.

* Zhvillon një praktikë të mësimit të vazhdueshëm duke u angazhuar në trajnimin e personave që punojnë në shërbimet diplomatike-konsullore të shtetit.

Lista e lëndëve

Semestri 1

- [6.0 SETK] **Metodologjia e hulumtimit**
- [6.0 SETK] **E drejta ndërkombëtare publike**
- [6.0 SETK] **Marrëdhëniet ndërkombëtare**
- [6.0 SETK] **Arbitrazhet ndërkombëtare**
- [6.0 SETK] **Lëndë zgjedhore e lirë 1**

Semestri 2

- [6.0 SETK] **E drejta ndërkombëtare private**
- [6.0 SETK] **E drejta ndërkombëtare humanitare**
- [6.0 SETK] **E drejta diplomatike dhe konsullore**
- [6.0 SETK] **Organizatat ndërkombëtare**
- [6.0 SETK] **Lëndë zgjedhore e lirë 2**

Semestri 3

- [6.0 SETK] **Zgjidhja e kontesteve ndërkombëtare**
- [6.0 SETK] **E drejta ndërkombëtare penale**
- [6.0 SETK] **Kriminaliteti transnacional dhe terrorizmi ndërkombëtar**
- [6.0 SETK] **E drejta ndërkombëtare për të drejtat e njeriut**
- [6.0 SETK] **Lëndë zgjedhore 1**

Semestri 4

- [30.0 SETK] **Punimi i magistraturës**

Description of courses

Lëndë obligative

- **Metodologjia e hulumtimit**

Studentët do të jenë në gjendje: • T'i aplikojnë metodat kryesore juridike dhe metodat tjera hulumtuese. • Të mbledhin në mënyrë kritike dhe krijuese material kërkimorë, që është relevant dhe që citohet nga autorët në mënyrë selektive në përgjigjet e tyre. • Ta kuptojnë vëllimin e procesit të hulumtimit dhe qasjen në metoda të ndryshme të kërkimit shkencor dhe të jenë në gjendje ato t'i kritikojnë. • Ta studiojnë përmes qasjes së avancuar raportin midis teorisë juridike dhe praktikës kërkimore. • T'i aplikojnë shkathtësitë dhe njohuritë e mësuara në tezat e tyre.

- **E drejta ndërkombëtare publike**

Lënda përbëhet në punën e rasteve nga lëmi i të drejtës ndërkombëtare, kurse pjesërisht përfshin edhe punën praktike (internship) në institucionet relevante, gjë që mund të përfshijë edhe punën shkencore-kërkimore të studentëve në grupe.

- **Marrëdhëniet ndërkombëtare**

Lënda merret me analizën e sjelljes dhe marrëdhënieve të shteteve dhe të subjekteve të tjera në politikën ndërkombëtare. Është e strukturuar në një mënyrë që tregon evolucionin e mendimit për politikën ndërkombëtare përmes një retrospektive historike të marrëdhënieve themelore midis shteteve - lufta dhe paqja, që më pas përmes punimeve autoriale t'i paraqesë dy rrymat kryesore të mendimit në marrëdhëniet ndërkombëtare në botën e sotme. Gjithashtu në suazat e kësaj lënde studiohet edhe marrëdhënia midis të drejtës dhe politikës në shoqërinë ndërkombëtare.

- **Arbitrazhet ndërkombëtare**

Lënda përqendrohet në përpunimin sistematik të koncepteve dhe të instituteve që ndërlidhen me këtë mënyrë alternative të zgjidhjes së mosmarrëveshjeve, duke përfshirë: marrëveshjet e arbitrazhit, llojet e arbitrazhit dhe të arbitrave dhe konstituim arbitrazhi, procedura para arbitrazhit, vendimi i arbitrazhit dhe mjetet juridike në procedurën e arbitrazhit dhe njohja dhe ekzekutimi i vendimeve të arbitrazhit të huaj. Në rrethana kur zgjidhja e kontesteve nga marrëdhëniet juridike-civile nga ana e gjykatave si organe shtetërore gjithnjë e më shumë kritikohet për shkak të ngadalësisë së saj, për shkak të joefikasitetit dhe pasigurisë, gjykimi arbitrazhi që u siguron palëve një mjedis të pranueshëm të shqyrtimit, thjeshtësinë e formave të procesit, shpejtësinë dhe efikasitetin, gjithnjë e më shumë promovohet si një alternativë e pranuar nga rendet juridike të të gjitha shteteve moderne dhe e afirmuar në suaza botërore.

- **E drejta ndërkombëtare private**

Nëpërmjet këtij moduli, studentët do të fitojnë njohuri të avancuara për burimet e së drejtës që do të duhet të zbatohen për rregullimin e marrëdhënieve juridike civile - me element të huaj (nacionale dhe ndërkombëtare) dhe mënyrën e rregullimit të marrëdhënieve civile-juridike me element të huaj (mënyra direkte dhe indirekte (kolizacionale) që është karakteristike vetëm për këtë modul) si dhe elementet e përgjithshme dhe të përbashkëta të formimit dhe të zbatimit të DNP, faktet përmes të cilit paraqitet elementi i huaj (fakte të identifikimit), pikat e lidhjes dhe institutet përmes të cilave shmanget aplikimi i të drejtës meritorë në DNP.

- **E drejta ndërkombëtare humanitare**

Në kuadër të kësaj lënde studiohen institutet themelore të së drejtës ndërkombëtare në konfliktet e armatosura, ku përfshihen edhe konfliktet e brendshme të armatosura dhe të ashtuquajturat luftëra civile. Theksi do të vendoset në burimet e kësaj të drejte, pra në të ashtuquajturat Konventa të Gjenezës të së drejtës ndërkombëtare humanitare dhe Protokollet shtesë, por edhe të gjitha institutet tjera të së drejtës së luftës, si dhe mënyrat për përfundimin e

konflikteve. Në kushtet e zhvillimit jashtëzakonisht të shpejtë të kësaj disipline në drejtim të përfshirjes të konflikteve të shumta të brendshme dhe rregullimin e tyre juridik nga aspekti humanitar, theks i veçantë do t'u vihet edhe konflikteve e brendshme të armatosura.

- **E drejta diplomatike dhe konsullore**

Lënda ofron studim të avancuar të kuadrit juridik-ndërkombëtar të procesit të vendosjes, funksionimit dhe të përfundimit të marrëdhënieve diplomatike dhe konsullore; të rregullave të së drejtës së RM-së që prekin çështjet diplomatike dhe konsullore si dhe elementet kryesore të protokollit diplomatik dhe praktikës diplomatike të RM-së.

- **Organizatat ndërkombëtare**

Në kuadër të kësaj lënde studiohen poentat themelore të teorive për organizimin ndërkombëtar ndërqeveritar; struktura institucionale e sistemit të OKB-së; organizatat kryesore evropiane - BE, Këshilli i Evropës dhe OSBE; si dhe organizatat më të rëndësishme rajonale që veprojnë në territorin e Amerikës, Afrikës dhe të Azisë dhe Lindjes së Largët, si dhe marrëdhëniet e RM-së me organizatat e përmendura ose veprimet e RM në organizatat ndërkombëtare ku është e anëtarësuar.

- **Zgjidhja e kontesteve ndërkombëtare**

Lënda përfshin studimin e thellë të teknikave dhe të procedurave të zgjidhjes paqësore të konflikteve ndërkombëtare, si të atyre diplomatike ashtu edhe të atyre nga karakteri gjyqësor dhe kuazi-gjyqësor. Në mënyrë të veçantë studiohen përballimi (menaxhimi) i konflikteve si formë tejet e ashpërsuar e kontestit dhe, në veçanti, trajtimi i kontesteve me identitet kulturor.

- **E drejta ndërkombëtare penale**

Pas përfundimit me sukses të kursit, nga studentët pritet të kenë fituar njohuri solide mbi nocionet dhe lëndën e kësaj disipline, normat në DPN, mbi pushtetin represiv dhe jurisdiksonin e shteteve, mbi ekstradimin, azilin, transferimin e procedurës penale, bashkëpunimin dhe ndihmën penale juridike, si dhe korpusin ndërkombëtar të të drejtave të njeriut dhe jurisdiksonin të instancave ndërkombëtare penale.

- **Kriminaliteti transnacional dhe terrorizmi ndërkombëtar**

Lënda në veçanti i studion nocionet themelore për krimin transnacional dhe terrorizmin ndërkombëtar si dhe format përmes të cilave ato manifestohen, marrëdhëniet e tyre të ndërsjella, si dhe mënyrat që kanë të bëjnë përballimin e tyre në skenën politike ndërkombëtare, por edhe në aspektin e së drejtës ndërkombëtare dhe vendore penale. Studentët do të përfshihen në mënyrë aktive në përcaktimin e instrumenteve të veçanta të fuqisë politike që përdoren ndërkombëtarisht për përballimin e krimit dhe të terrorizmit ndërkombëtar.

- **E drejta ndërkombëtare për të drejtat e njeriut**

Lënda merret me materien e standardeve ndërkombëtare të të drejtave të njeriut, ashtu siç janë të përkufizuara ato në marrëveshjet ndërkombëtare në këtë fushë, të drejtën zakonore ndërkombëtare dhe vendimet e organizatave relevante ndërkombëtare si dhe në vendimet e arbitrazhit ndërkombëtar dhe të gjykatave ndërkombëtare.

- **Punimi i magjistraturës**

Kjo lëndë u mundëson studentëve t'i bartin shkathtësitë dhe dituritë e tyre për hulumtimin dhe hartimin e detyrës më të komplikuar – shkrimin të punimit të magjistraturës. Lënda është paraparë që tërësisht të jetë praktike dhe studentët t'i fitojnë dituritë dhe aftësitë, shkathtësitë dhe besimin e nevojshëm që t'i qasen hulumtimit dhe shkrimin të tezës. Lënda ka vetëm një rezultat kthyes – t'u mundësojë studentëve ta shkruajnë tezën e magjistraturës me vështirësi minimale dhe me efektivitet maksimal. Gjithçka që është paraparë të bëhet ka për qëllim përmirësimin e teknikave të hulumtimit dhe të stilit të shkrimin të tezës së magjistraturës duke pasur kujdes me këtë rast për ndalimin e shërbimit me mjetet e palejueshme siç janë: plagjiatura dhe shkelja e të drejtave të autorit, që ndalohen me Statutin e UEJL-së.

Lëndë zgjedhore

- **Retorika**

Retorika, përgjatë historisë së vet prej mbi 2500 vjeçare, retorika shfrytëzohet për shënjimimin e shumë gjërave, por sot me retorikë kuptojmë artin e bindjes nëpërmjet të gjuhës. Retorika shënon mënyrën në të cilën një individ ndërlidhet me një ide apo një ide me qëllim ta bindë tjetrin. Retorika karakterizohet me disa tipare kryesore dalluese. E përkufizon qendrën nga e cila, kjo lëmi, zbulohet. Retorika më së pari i përkufizon situatat e caktuara tipike të të folurit.

- **Multilingualizmi dhe multikulturalizmi**

Qëllimi i kësaj lënde është shqyrtimi i shumëgjuhësisë në shoqëritë multikulturore, si fenomen social. Ky fenomen është masiv në mbarë botën. Gjatë ligjëratave në mënyrë më të thuktë do të shqyrtohen termit: monokulturalizëm, shumëkulturalizëm, multikulturalizëm. Do të sqarohet nocioni nacionalizmi lingvistik, ku do të theksohet se të paktën ka dy forma të këtij nacionalizmi, ku njëra formë përplasat me tjetrën: për udhëheqësit e vendeve më të fuqishme nacionalizmi ka domethënien e zgjerimit, kurse për pakicat ai merr formën e rezistencës dhe të luftës për afirmimin e identitetit, përballë një presionit të tillë. Vend të shquar në program do të ketë edhe multikulturalizmi në arsim. Në shkollë për multikulturalizmin angazhohen për programe mësimore që përfshijnë përmbajtje që u përkasin kulturave të ndryshme.

- **Kapituj të zgjedhur të avancuar nga aplikacionet për përpunimin statistikor të të dhënave**

Qëllimi i kësaj lënde është: * T'u tregohen studentëve elementet teknike nga lëmi i statistikës: organizimi, përpunimi, krahasimi përmes analizave dhe publikimi i të dhënave. * T'u mundësojë studentëve të përfitojnë njohuri dhe shkathtësi më të përparuar nga kapitujt e zgjedhur të avancuar të aplikacioneve për përpunimin statistikor të të dhënave. * Zbatimi praktik i këtyre objektivave në përpunimin statistikor të të dhënave të marra nga pyetësorët, kontributet, studimet shkencore dhe dokumentet tjera.

- **Komunikimi profesional**

Lënda fokusohet në zhvillimin e atyre shkathtësive të komunikimit që janë thelbësore për funksionimin efektiv në botën profesionale. Studentët do ta mësojnë procesin e analizimit të një shumëllojshmërie situatash të komunikimit dhe t'u japin përgjigje adekuate po atyre. Ndër temat që do të përfshihen janë: komunikimi në organizata, komunikimi ndërpersonal dhe grupor, prezantimet gojore, intervistat për punësim, letrat profesionale të biznesit, si dhe shkathtësitë ndërpersonale, duke përfshirë dinamikën e grupit dhe punën ekipore.

- **Metodologjia e mësimdhënies**

Qëllimi i lëndës është t'i njoftojë studentët me qasjet themelore dhe metodat e mësimdhënies. Pritet që studentët të fitojnë njohuri dhe shkathtësi për përdorim të mjeteve për mësimdhënie aktive. Gjithashtu, lënda ofron qasje ndaj zhvillimit, mësimdhënies dhe të nxëniet si koncepte, si dhe ndaj normave themelore të cilat mësimdhënësve do t'u mundësojnë të ligjërojnë mbi zhvillimin e mendimit. Përmes kësaj lënde, studentët do të përfitojnë bazë teorike dhe strategji, me çka do të mund ta zhvillojnë të menduarit e tyre kritik, si dhe të menduarit kritik të studentëve.

- **Kapituj të zgjedhur të avancuar nga aplikacionet e TI për përpilimin e një punimi shkencor**

Qëllimi i kësaj lënde është: * T'ua tregojë studentëve elementet teknike, struktura e tekstit dhe dizajni i një punimi shkencor. * T'u mundësojë studentëve të fitojnë njohuri më të thelluara dhe shkathtësi nga kapitujt e zgjedhur të aplikacioneve TI që do t'u duhen për përpunimin e punimeve shkencore e profesionale. * Zbatimi praktik i këtyre objektivave, gjatë përpunimit të punimit individual shkencor.

- **Diplomacia multilaterale dhe Organizata e Kombeve të Bashkuara**

Diplomacia multilaterale, në përgjithësi, paraqet një sërë mjeteve dhe mënyrash me të cilat shtetet së bashku përmes marrëdhënieve shumëpalëshe i përdorin për t'i harmonizuar programet e veta ndërkombëtare-politike me interesat e përbashkëta të bashkësisë ndërkombëtare dhe të arrijnë zgjidhje të pranuar përgjithësisht në përputhje me parimet dhe rregullat e së drejtës ndërkombëtare.

- **E drejta e lundrimit të brendshëm**

Në kuadër të lëndës, studentët fitojnë njohuri të avancuara mbi Ligjin për lundrimin e brendshëm, përmbajtjen, kushtet dhe praktikën më të rëndësishme si dhe përputhshmërinë e tij me instrumentet kryesore ndërkombëtare.

- **Siguria ndërkombëtare**

Studentët fitojnë njohuri të thelluara të proceseve të sigurisë ekzistuese dhe të ardhshme, me theks të posaçëm në institucionet dhe mekanizmat euro-atlantike të sigurisë. Studentët do t'i analizojnë faktorët që kontribuojnë për stabilitetin, por edhe për ndryshimet e ardhshme të mjedisit ekzistues të sigurisë. Brenda kësaj lënde, më hollësisht studiohet historia, themelimi dhe zhvillimi i NATO-s si institucion dominues i politikës së sigurisë perëndimore. Theks i veçantë është vënë në strukturën, organizimin dhe transformimin e rolit dhe të domenit të ndërhyrjes së kësaj organizate. Gjithashtu shqyrtohet edhe procesi i zgjerimit të NATO-s në vendet e Evropës Lindore dhe reformat e bëra nga ana e RM-së në mënyrë që të merret ftesa për anëtarësim në NATO.